

СТАНОВИЩЕ

от доц. Моника Русева Обрейкова, доз
ръководител катедра „Здравни грижи“, ФОЗЗГ
БДУ „Проф. д-р Асен Златаров“

ОТНОСНО:

дисертационен труд „Формиране на здравни умения и навици при деца от ромската общност“ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Управление на здравните грижи“ в Професионално направление 7.4. Обществено здраве, Област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт

Основание за представяне на становището: участие като външен член в състава на Научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № Р-115/09.01.2026 г. на Ректора на Медицински университет – Пловдив

Автор на дисертационния труд: Недялка Грозева Бойчева асистент в катедра „Сестрински грижи“

Форма на докторантура: самостоятелна форма на обучение

Тема на дисертационен труд: „Формиране на здравни умения и навици при деца от ромската общност“

Научни ръководители: Проф. д-р Мария Семерджиева, дм; Проф. Биянка Торньова, дп

Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на електронен носител е подготвен старателно и в съответствие с изискванията по процедурата за придобиване на ОНС „Доктор“ в МУ – Пловдив и Правилника на МУ – Пловдив (2026г.)

Недялка Грозева Бойчева завършва специалност „Медицинска сестра“ в Медицинския колеж към Висшия медицински институт – гр. Пловдив през 1997 г. В периода 1998–2000 г. придобива образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по специалност „Здравни грижи“, както и професионална квалификация „Ръководител на здравни грижи и преподавател в медицински колеж“ във ВМИ – гр. Пловдив.

През периода 2002–2004 г. придобива образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Обществено здраве и здравен мениджмънт“ с професионална квалификация „Здравен мениджър“ в Медицински университет – гр. София.

През 2006 г. Недялка Бойчева е удостоена с втора награда от Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи (БАПЗГ) в националния конкурс „Медицинска сестра на България“. През 2017 г. придобива втора магистърска степен по специалност „Управление на здравните грижи“ в Медицински университет – гр. Пловдив.

От 01.10.2008г. до 2010г. преп. Недялка Бойчева е хонориран преподавател към секция „Сестрински грижи“. На 02.03.2010 г. след спечелен конкурс е назначена като асистент в катедра „Сестрински грижи“ при ФОЗ към МУ – Пловдив. От същата година до момента работи към катедра „Сестрински грижи“. През 2019 г. докторантката придобива специалност „Медицинска педагогика“, а през 2024 г. получава втора специалност „Обществено здраве“.

Членува в престижни професионални организации като БАПЗГ и БНДОЗ.

Актуалност и значимост на проблема

Предоставеният ми дисертационен труд от докторант Недялка Грозева Бойчева за становище на тема „*Формиране на здравни умения и навици при деца от ромската общност*“ е силно актуална поради наличието на значителни здравни неравенства и ограничен достъп до профилактични здравни услуги.

Темата има важно обществено значение, тъй като допринася за превенция на предотвратими заболявания и намаляване на епидемичните рискове. Актуалността ѝ се подкрепя от националните и европейските стратегии за социално включване и равен достъп до здравеопазване. Така формирането на здравни умения в детска възраст се утвърждава като ефективна и устойчива здравна интервенция. В този контекст изследването на преп. Недялка Бойчева има съществен принос за задълбоченото изследване на разглежданата проблематика, като аргументирано утвърждава ролята на медицинската сестра като водещ фактор в дейностите по превенция и здравна промоция. Чрез изпълнението на своите професионални, образователни и социални функции медицинската сестра допринася за устойчивото подобряване на здравния статус на децата от ромската общност и за ограничаване на здравните неравенства.

Дисертационния труд на Недялка Бойчева напълно отговаря на изискванията за докторска дисертация и е представен в съответствие с утвърдените академични изисквания и е представен в обем от 246 страници, като е структуриран в четири основни глави. Изследването включва въведение, литературен обзор, формулирани цел и задачи, описание на използваните материали и методи, представяне и обсъждане на резултатите, изводи, научни приноси и препоръки, както и концептуален модел на план за формиране на здравни умения и навици при деца от ромската общност. В края на труда са включени използвана литература и пет приложения. Текстът е онагледен с 48 фигури и 25 таблици. Библиографската справка обхваща общо 160 литературни източника, от които 110 са на кирилица и 50 – на латиница.

Литературен преглед

Докторантката демонстрира висока степен на информираност по изследваната проблематика, като за това съществен принос има нейният практически опит в съответната област. Литературната справка по темата обхваща както български, така и чуждестранни научни източници, което свидетелства за задълбочен и балансиран преглед на научните постижения. В труда са аргументирано анализирани актуалността и значимостта на изследваната тема, както и основанията за нейния избор. Цитирането е извършено коректно и в съответствие с академичните изисквания, а научният понятиен апарат е използван прецизно и адекватно.

В първа глава преп. Н. Бойчева представя бита, културата и идентичността на ромите в България и поставя теоретичната и социокултурна основа на изследването. Разгледани са особеностите на ромската идентичност, ценностната система, традициите и вярванията на ромското семейство, както и ролята на мъжа и жената в семейната структура. Анализът на тези аспекти допринася за по-доброто разбиране на нагласите, поведението и здравните практики в ромската общност. Чрез изясняване на културните и социалните специфики се създава

необходимият контекст за последващото разглеждане на здравния статус, здравните навици и ролята на медицинската сестра в процеса на здравна промоция и превенция.

Във втора глава на дисертационния труд логично са изведени хипотеза основна цел, предвидени задачи за решаване, обект на изследване и логически единици.

Целта на предложения дисертационен труд е да се проучат и анализират здравните умения и навици на ромските деца от 0-7год. възраст с цел подобряване на здравния статус и повишаване здравната култура на ромската общност. В изследването са включени общо 579 анкетирани лица, разпределени в четири целеви групи. Първата група обхваща 270 респонденти от ромски произход, като възрастовият диапазон на участниците е широк – от 16 до 50 години. Втората група включва 200 участници от български произход (нероми), които попълват идентични анкетни карти, като средната им възраст е 35 години. Третата група се състои от 59 специалисти от различни детски градини, разположени в най-големия ромски квартал на град Пловдив – квартал „Столипиново“. Четвъртата група включва 50 здравни специалисти, работещи предимно с деца от ромски произход в диагностично-консултативни центрове, ситuirани в квартал „Столипиново“.

Трета глава е посветена на систематичен и задълбочен анализ на факторите, влияещи върху здравето и здравните навици на деца от 0 до 7 години, живеещи в ромска общност. Чрез анализ на данни, получени от родители, педагози и медицински специалисти, се разглеждат социално-демографските характеристики на семействата, както и основните детерминанти на здравето – хранителни, хигиенни навици, сън, закаляване и общо здравословно състояние на децата. Направените сравнения между мненията на различни професионални групи позволяват обективна оценка на здравните умения на ромските деца и очертават значимата роля на медицинските специалисти в процеса на превенция и здравна промоция. Разделът завършва с обосновани изводи, които служат като основа за формулиране на практически препоръки и бъдещи интервенции.

Дисертационният труд съдържа следните по значими приноси:

- ✓ изследвани и анализирани основните социални, културни и икономически фактори, оказващи влияние върху формирането на здравни навици при деца от ромската общност на възраст от 0 до 7 години.
- ✓ Проведен е сравнителен анализ между ромски и български семейства по отношение на грижите за децата, хранителните и хигиенните навици и родителските практики, чрез който се открояват специфични културно обусловени модели на поведение.
- ✓ анализирани са и нагласите на медицинските специалисти и педагогическите кадри относно предизвикателствата при работата с ромски деца в контекста на здравното възпитание и мултикултурната комуникация.
- ✓ в резултат са идентифицирани ключови фигури с потенциал за здравно въздействие, сред които водеща роля заемат медицинската сестра и общопрактикуващият лекар, като се подчертава необходимостта от културно съобразени и междуинституционални подходи.

Автореферат, публикации във връзка с дисертационен труд

В автореферата към дисертационния труд са представени най-съществените резултати от проведените собствени изследвания, както и основните изводи, научни приноси и практически препоръки. Представените от докторантката три научни публикации са тематично свързани с дисертационния труд и са публикувани в списания, индексирани в Web of Science.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Недялка Грозева Бойчева представя значими научно-теоретични и научно-приложни резултати с оригинален принос в областта на медицинското образование и здравните грижи, насочени към формирането на здравни умения и навици при деца от ромската общност. Трудът изцяло отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане, както и на действащия Правилник на Медицински университет – Пловдив.

На основание на посочените безспорни качества и научни достойнства на дисертационния труд „Формиране на здравни умения и навици при деца от ромската общност“, изразявам своята категорична **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** за проведеното изследване, представено чрез дисертационния труд, автореферата, постигнатите резултати и научните приноси. В тази връзка предлагам на уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Недялка Грозева Бойчева по докторска програма „Управление на здравните грижи“, Професионално направление 7.4. „Обществено здраве“ Област на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт“.

20.01.2026г.

гр. Бургас

Изготвил:...

доц. Моника Обрейкова, доз

Заличено на основание
Чл.5 §1, б. "В" Регламент (ЕС)2016/679